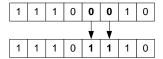
6. PRIMENA UNARNIH I BINARNIH LOGIČKIH INSTRUKCIJA

TEORIJA:

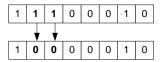
<u>UNARNE INSTRUKCIJE</u> su instrukcije sa **jednim** operandom:

• <u>Postavljanje (SET)</u> - logička vrednost **0** nekog **bita** pretvara se u logičku vrednost **1**. Primenjuje se na bite u registru stanja, registrima CPU i memorijskim lokacijama.

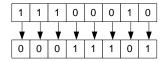
• <u>Brisanje (CLEAR, RESET)</u> - logička vrednost **1 željenog bita** se pretvara u logičku vrednost **0**.

Primenjuje se na bite u registru stanja, registrima CPU i memorijskim lokacijama.

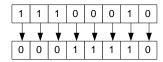
• Komplementiranje (COMPLEMENT) - sve logičke 0 u jednom broju se pretvaraju u 1 i obrnuto, tako da se dobija prvi komplement.

Operacija se odnosi na sadržaj celog registra.

• Negacija (NEGATE) – kao rezultat se dobija drugi komplement broja.

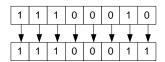
Operacija se odnosi na sadržaj celog registra.

• Inkrementiranje (INCREMENT) - povećava vrednosti operanda za 1.

Odnosi se na sadržaj celog registra.

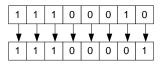
Kod nekih procesora se primenjuje samo na registre u okviru CPU, a kod drugih se primenjuje i na sadržaj memorijskih lokacija.

• <u>Dekrementiranje (DECREMENT)</u> - smanjuje vrednosti operanda za 1.

Odnosi se na sadržaj celog registra.

Kod nekih procesora se primenjuje samo na registre u okviru CPU, a kod drugih se primenjuje i na sadržaj memorijskih lokacija.

• Pomeranje (SHIFT) - pomeraju se biti u okviru jednog registra ulevo ili udesno.

Bit koji napušta registar se gubi ili se upisuje u Carry flag.

Kod mikroprocesora se obično u jednom taktu obavi pomeranje za jednu poziciju, a kod većih računara se u jednom taktu pomera sadržaj za više pozicija.

Upražnjena mesta se obično popunjavaju logičkim nulama (0).

> Pomeranje udesno

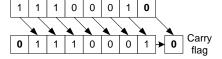
Primena:

Ispitivanje sadržaja bita u registru

Deljenje sa 2^N, N = broj pomeranja

Aritmetičko pomeranje udesno - bit znaka ostaje na MSB poziciji, a pomeraju se svi

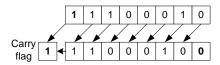
ostali biti.

> Pomeranje ulevo

Primena:

Ispitivanje sadržaja bita u registru Množenje sa 2^N, N = broj pomeranja

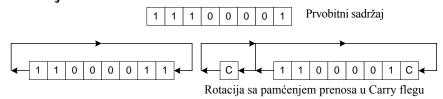

• Rotacija (ROTATE) - rotiraju se biti u okviru jednog registra ulevo ili udesno.

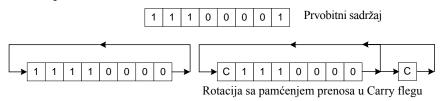
Bit koji se rotira upisuje se na upražnjeno mesto na drugom kraju registra, a pri tome može da se čuva i u Carry flag-u.

Kod nekih procesora i sam bit prenosa (C, carry) učestvuje u rotaciji.

> Rotacija ulevo

Rotacija udesno

BINARNE LOGIČKE INSTRUKCIJE su instrukcije sa **dva** operanda, od kojih je najčešće bar jedan u nekom od akumulatora (ili drugim registrima CPU), dok je drugi u nekom od registara memorije.

Logičke instrukcije obrađuju sve bite u registru, ali se primenjuju na svaki par bita ponaosob i za svaki par generišu poseban rezultat, koji ne utiče na rezultat u drugim bitima (nema prenosa između dva susedna razreda u registru).

• Logička I (AND) operacija

Primena: Izdvajanje sadržaja dela registra,

Resetovanje željenih bita,

pomoću **maske** koja sadrži 1 na mestu bita čiji sadržaj treba da ostane **nepromenjen** (koji treba **izdvojiti**), a **0** na mestu bita koje treba **resetovati**.

A 0 0 1 0 0 1 1 1 originalan sadržaj registra

B 0 0 0 0 1 1 1 1 maska

A AND B 0 0 0 0 1 1 1 sadržaj posle AND operacije

• Logička ILI (OR) operacija

Primena: Pakovanje podataka u jednu celinu,

Setovanje željenih bita,

pomoću **maske** koja sadrži **0** na mestu bita čiji sadržaj treba da ostane **nepromenjen**, a **1** na mestu bita koje treba **setovati**.

A 1 0 1 1 0 0 0 0 30 (HEX) originalan sadržaj registra

B 100010105 (HEX) maska

A **OR** B 1 0 1 1 0 1 **0 1 35** (HEX) sadržaj posle OR operacije

• Logička EX-ILI (XOR) operacija

Primena: Komplementiranje sadržaja željenih bita, pomoću **maske** koja sadrži **0** na mestu bita čiji sadržaj treba da ostane **nepromenjen**, a **1** na mestu bita koji treba **invertovati**.

A 1 0 1 0 0 0 0 1 originalan sadržaj registra

B 1 0 0 1 0 1 0 1 maska

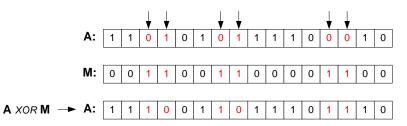
A XOR B 0 0 1 1 0 1 0 0 sadržaj posle XOR operacije

PRIMERI:

1. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **invertovati** 2., 3., 8., 9., 12. i 13. bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A:

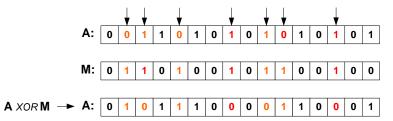
A: 11010101111100010

Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

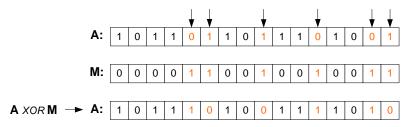
2. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **invertovati** 2., 5., 6., 8., 11., 13. i 14. bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A: 0011010101010101. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

Rešenje:

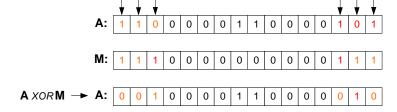
3. U akumulatoru A nalazi se sledeći 16-bitni podatak: 1011011011101001. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **invertovati** 0.,1.,4.,7.,10. i 11. bit. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

Rešenje:

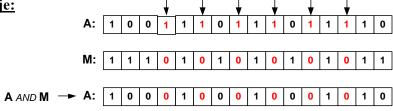

4. U akumulatoru A nalazi se sledeći 16-bitni podatak: 1100000110000101. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **komplementirati** po tri krajnja stanja u ovom registru. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

Rešenje:

5. U akumulatoru A nalazi se sledeći podatak A: 1001110111011110, koji služi za upravljanje (uključivanje-1 i isključivanje-0). U određenom trenutku treba **isključiti** uređaje koji su povezani na b_2 , b_4 , b_6 , b_8 , b_{10} i b_{12} bitove ovog 16-to bitnog registra. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

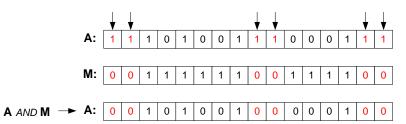

6. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **resetovati** 0., 1., 6., 7., 14. i 15 bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A:

A: 1110100111000111

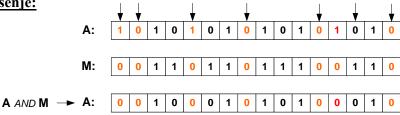
Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

Rešenje:

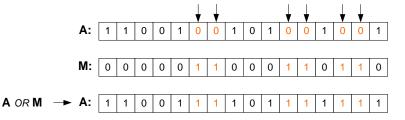
7. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **resetovati** 0.,3.,4.,8.,11.,14. i 15. bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A: 1010101010101010. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

8. U akumulatoru A nalazi se sledeći podatak A: 1100100101001001, koji služi za upravljanje određenim prekidačima. Izvršiti selektivno **uključivanje** 1., 2., 4., 5., 9. i 10. prekidača, bez promene ostalih prekidača. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

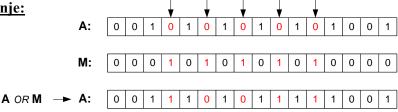
Rešenje:

9. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **setovati** 4., 6., 8., 10. i 12. bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A:

A: 0010101010101001

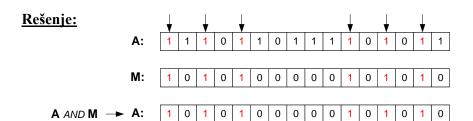
Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

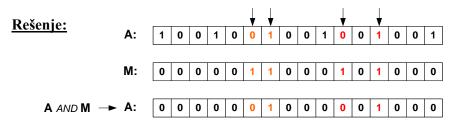
10. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **izdvojiti** 1., 3., 5., 11., 13. i 15. bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A:

A: 11101101111101011

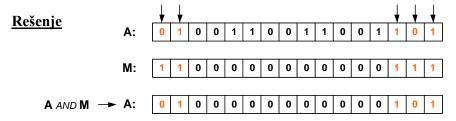
Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

11. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **izdvojiti** 3., 5., 9. i 10. bit u 16-bitnom broju koji se nalazi u akumulatoru A: 1001001001001001. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

12. U akumulatoru A nalazi se sledeći 16-bitni podatak: 0100110011001101. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije izdvojiti dva najviša i tri najniža bita iz ovog akumulatora. Nakon izvršenja logičke operacije rezultat se nalazi u akumulatoru A.

- 13. U 8-bitnom registru A nalazi se broj 7E₍₁₆₎. Koji se HEX broj nalazi u registru posle:
 - a) pomeranja prvobitnog sadržaja za 3 mesta ulevo
 - b) rotacije prvobitnog sadržaja za 3 mesta ulevo
 - c) pomeranja prvobitnog sadržaja za 3 mesta udesno
 - d) rotacije prvobitnog sadržaja za 3 mesta udesno.

Rešenje:

Prvobitni sadržaj u registru A: 011111110₍₂₎

- a) Posle pomeranja za 3 mesta ulevo, sadržaj u registru A je: 11110000₍₂₎
- b) Posle rotacije za 3 mesta ulevo, sadržaj u registru A je: 11110011₍₂₎
- c) Posle pomeranja za 3 mesta udesno, sadržaj u registru A je: 00001111₍₂₎
- d) Posle rotacije za 3 mesta udesno, sadržaj u registru A je: 11001111₍₂₎

- 14. Iz tabele sa **ASCII** kodovima pročitati kod za broj 9₍₁₀₎ i sadržaj sačuvati u 8-bitnom registru A. Pokazati kako primenom operacija pomeranja i rotiranja za odgovarajući broj mesta možemo da postignemo da:
 - a) viši nibl u registru A bude 0
 - b) niži nibl u registru A bude 0
 - c) viši nibl dođe na mesto nižeg nibla
 - d) niži nibl dođe na mesto višeg nibla

Rešenje:

Prvobitni sadržaj u registru A je $00111001_{(2)} = 39_{(16)}$

- a) Posle pomeranja za 4 mesta udesno, sadržaj u registru A je $\frac{00000011}{(2)} = 03_{(16)}$
- b) Posle pomeranja za 4 mesta ulevo, sadržaj u registru A je $10010000_{(2)} = 90_{(16)}$
- c) Posle rotacije za 4 mesta udesno, sadržaj u registru A je $\frac{10010011_{(2)}}{10010011_{(2)}} = 93_{(16)}$
- d) Posle rotacije za 4 mesta ulevo, sadržaj u registru A je $\frac{10010011}{(2)} = 93_{(16)}$
- 15. Iz tabele sa **EBCDIC** kodovima pročitati kod za broj $6_{(10)}$ i sadržaj sačuvati u 8-bitnom registru A. Pokazati kako primenom operacija pomeranja ili rotiranja za odgovarajući broj mesta možemo da postignemo da:
 - a) sadržaj u registru A bude 3D₍₁₆₎
 - b) sadržaj u registru A bude $60_{(16)}$
 - c) viši nibl dođe na mesto nižeg nibla
 - d) niži nibl dođe na mesto višeg nibla

Rešenje:

Prvobitni sadržaj u registru A je 11110110₍₂₎

- a) Posle pomeranja za 2 mesta udesno, sadržaj u registru A je $00111101_{(2)} = 3D_{(16)}$
- b) Posle pomeranja za 4 mesta ulevo, sadržaj u registru A je $01100000_{(2)} = 60_{(16)}$
- c) Posle rotacije za 4 mesta udesno, sadržaj u registru A je $\frac{01101111}{(2)} = 6F_{(16)}$
- d) Posle rotacije za 4 mesta ulevo, sadržaj u registru A je $01101111_{(2)} = 6F_{(16)}$
- 16. U registru A se nalazi HEX broj B3₍₁₆₎. Šta će se nalaziti u registru nakon rotacije primenom C flega, ako je:
 - a) C = 1, a obavljena je rotacija za 4 mesta udesno
 - b) C = 1, a obavljena je rotacija za 2 mesta ulevo
 - c) C = 0, a obavljena je rotacija za 4 mesta udesno
 - d) C = 0, a obavljena je rotacija za 2 mesta ulevo

Rešenje:

Prvobitni sadržaj u registru A je 10110011₍₂₎

- a) Posle rotacije za 4 mesta udesno, ako je C = 1 sadržaj u registru A je $01111011_{(2)}$
- b) Posle rotacije za 2 mesta ulevo, ako je C = 1 sadržaj u registru A je 11001111₍₂₎
- c) Posle rotacije za 4 mesta udesno, ako je C = 0 sadržaj u registru A je $01101011_{(2)}$
- d) Posle rotacije za 2 mesta ulevo, sadržaj u registru A je 11001101₍₂₎
- 17. Sadržaj akumulatora predstavljaju slova Lt (ASCII kod). Napraviti masku za komplementiranje parnih bitova.

18. Sadržaj akumulatora predstavljaju slova **Cp** (ASCII kod). Napraviti masku za izdvajanje po tri krajnja bita.

Rešenje: 110000000000111

19. Sadržaj akumulatora predstavljaju slova **sP** (ASCII kod). Napraviti masku za izdvajanje 1.,3.,7.,9.,12. i 14. bita.

Rešenje: 0101001000000000

20. Predstaviti u EBCDIC kodu slova **NM** kao sadržaj akumulatora A. Izvršiti uključivanje prva tri i poslednja tri prekidača, koji su direktno priključeni na akumulator A bez promene ostalih prekidača.

Rešenje: 1110010111010111

- 21. U 8-bitnom registru A nalazi se ASCII kod broja 9, a u 8-bitnom registru B se nalazi se ASCII kod broja 7.
 - a) Primenom odgovarajuće logičke operacije i maske pretvoriti ASCII kod brojeva u registru A i B u raspakovani format BCD koda "8421".
 - b) Kako primenom rotacije i odgovarajuće logičke operacije nad sadržajem registara A i B dobijenim u tački a) može da se postigne da se u registru A nalazi sadržaj 79₍₁₆₎ (pakovani BCD format)
 - c) Kako primenom pomeranja i odgovarajuće logičke operacije nad sadržajem registara A i B dobijenim u tački a) može da se postigne da se u registru B nalazi sadržaj 79₍₁₆₎ (pakovani BCD format)

Rešenje:

Prvobitni sadržaj u registru A je 00111001₍₂₎, a u registru B je 00110111₍₂₎

a) Primenom logičke I (AND) operacije nad sadržajem registara A, odnosno B i maske 00001111₍₂₎ dobija se zapis brojeva u raspakovanom formatu BCD koda "8421":

```
A = 00111001_{(2)} AND 000011111_{(2)} = 00001001_{(2)}

B = 00110111_{(2)} AND 00001111_{(2)} = 00000111_{(2)}
```

- b) Primenom rotacije sadržaja registra B za 4 mesta udesno dobija se B = $01110000_{(2)}$ Primenom operacije **ILI (OR)** između registara A i B, pri čemu se rezultat čuva u registru A dobija se A = A **OR** B = $01111001_{(2)} = 79_{(16)}$
- c) Pomeranjem sadržaja registra B za četiri mesta ulevo dobija se B = 01110000₍₂₎

 Primenom operacije **ILI (OR)** između registara A i B, pri čemu se rezultat čuva u registru B dobija se B = A **OR** B = **01111001**₍₂₎ = **79**₍₁₆₎
- 22. U registru A se nalazi binarni zapis broja 24₍₁₀₎.
 - a) Koji dekadni broj se nalazi u registru posle 3 pomeranja binarnog sadržaja udesno?
 - b) Koja aritmetička operacija je realizovana na ovaj način?

Rešenie:

Prvobitni sadržaj u registru A je 00011000₍₂₎

- a) Posle pomeranja za 3 mesta udesno sadržaj registra A je $\frac{00000011}{(2)} = 3_{(10)}$
- b) Na ovaj način je izvršeno deljenje broja 24 sa $2^3 = 8$.

- 23. U registru A se nalazi binarni zapis broja 6.
 - a) Koji dekadni broj se nalazi u registru posle 5 pomeranja binarnog sadržaja ulevo?
 - b) Koja aritmetička operacija je realizovana na ovaj način?

- Prvobitni sadržaj u registru A je 00000110 (2)
- a) Posle pomeranja za 5 mesta ulevo sadržaj registra A je $11000000_{(2)} = 192_{(10)}$
- b) Na ovaj način je izvršeno množenje broja 6 sa $2^5 = 32$
- 24. U registru A se nalazi binarni zapis broja 72.
 - a) Koji dekadni broj se nalazi u registru posle 2 pomeranja binarnog sadržaja ulevo?
 - b) Koja aritmetička operacija je realizovana na ovaj način?
- 25. U registru A se nalazi binarni zapis broja 9.
 - a) Koji dekadni broj se nalazi u registru posle 4 pomeranja binarnog sadržaja ulevo?
 - b) Koja aritmetička operacija je realizovana na ovaj način?
- 26. U registru A se nalazi binarni zapis broja 40.
 - a) Kako primenom operacije pomeranja u odgovarajućem smeru broj može da se podeli sa 8?
 - b) Šta se nalazi u registru nakon poslednje operacije pomeranja?
- 27. U registru A se nalazi binarni zapis broja 16.
 - a) Kako primenom operacije pomeranja u odgovarajućem smeru ovaj broj može da se pomnoži sa 16?
 - b) Šta se nalazi u registru nakon poslednje operacije pomeranja?
- 28. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 0011000011101011. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **invertovati**:
 - a) 1.,2.,5.,8.,10.,12. i 14. bit;
 - b) niži bajt i najviši bit;
 - c) po četiri krajnja bita;
 - d) svaki neparni bit;
 - e) 4.,5.,8.,9.,11.,13. i 15. bit.
- 29. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 0011010100001111. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **isključiti**:
 - a) 0.,2.,7.,10.,11.,12. i 15. bit;
 - b) sve parne bitove;
 - c) sve neparne bitove;
 - d) viši bajt;
 - e) 3.,4., 8.,9.,12. i 13. bit.
- 30. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 11110000101010. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **uključiti**:
 - a) 2.,3.,4.,8.,9.,11.,13. i 15. bit;
 - b) dva najniža bita i tri najviša bita;
 - c) svaki parni bit;
 - d) niži bait;
 - e) 0.,1.,5.,6.,10.,12. i 14. bit.

- 31. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 110011010111100. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije **izdvojiti**:
 - a) 2.,3.,5.,7.,10.,11. i 13. bit;
 - b) najviši i najniži bit;
 - c) viši bajt;
 - d) najviši bit i niži bajt;
 - e) 0.,1.,7.,8.,14. i 15. bit.
- 32. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 1111100111101111. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije:
 - a) izdvojiti viši bajt
 - b) izdvojiti niži bajt
 - c) izdvojiti 5., 6., 7., 8., 12., 13., 14. i 15. bit.
 - d) resetovati najniža 4 bita i najviša 4 bita
 - e) resetovati 1., 3., 5., 12. i 14. bit
- 33. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 1001100111101001. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije:
 - a) invertovati viši bajt
 - b) invertovati niži bajt
 - c) invertovati svaki parni bit
 - d) invertovati svaki neparni bit
 - e) invertovati 0., 1., 4., 6., 8, 10. i 13. bit
- 34. U 16-bitnom registru A nalazi se binarni broj 1000001100101000. Primenom odgovarajuće maske i logičke operacije:
 - a) setovati najniža 3 bita
 - b) setovati 2., 3., 4., 5., 11., 12. i 14. bit
- 35. U 8-bitnom registru A nalazi se broj C5₍₁₆₎. Koji se HEX broj nalazi u registru posle:
 - a) pomeranja prvobitnog sadržaja za 5 mesta ulevo
 - b) rotacije prvobitnog sadržaja za 5 mesta ulevo
 - c) pomeranja prvobitnog sadržaja za 5 mesta udesno
 - d) rotacije prvobitnog sadržaja za 5 mesta udesno.
- 36. Iz tabele sa ASCII kodovima pročitati kodove za veliko slovo **M** i malo slovo **s**. Pročitane kodove čuvati u 16-bitnom registru A, tako da se u višem bajtu nalazi veliko slovo **M**. Pokazati kako primenom operacija pomeranja ili rotiranja za odgovarajući broj mesta možemo da postignemo da:
 - a) viši bajt u registru A bude 0
 - b) niži bajt u registru A bude 0
 - c) viši bajt dođe na mesto nižeg bajta
 - d) niži bajt dođe na mesto višeg bajta.
- 37. Iz tabele sa **EBCDIC** kodovima pročitati kodove za velika početna slova vašeg imena i prezimena. Pročitane kodove čuvati u 16-bitnom registru A, tako da se u višem bajtu nalazi početno slovo imena. Pokazati kako primenom operacija pomeranja ili rotiranja za odgovarajući broj mesta možemo da postignemo da:
 - a) viši bajt u registru A bude 0
 - b) niži bajt u registru A bude 0

- c) viši bajt dođe na mesto nižeg bajta
- d) niži bajt dođe na mesto višeg bajta.
- 38. U 8 bitnom registru A se nalazi HEX broj 4, a u registru B je HEX broj 5.
 - a) Primenom odogovarajuće logičke operacije i maske konvertovati sadržaj registara A i B u odgovarajuće ASCII kodove.
 - b) Kako primenom pomeranja i odgovarajuće logičke operacije nad zadatim prvobitnim sadržajem registara A i B može da se postigne da se u registru A nalazi HEX broj 45₍₁₆₎ (pakovani BCD format)
 - c) Kako primenom pomeranja i odgovarajuće logičke operacije nad zadatim prvobitnim sadržajem registara A i B može da se postigne da se u registru B nalazi HEX broj 54₍₁₆₎ (pakovani BCD format).